



VINNOVA

# OECDs utvärdering av Sveriges innovationspolitik

*En sammanställning av OECDs  
analys och rekommendationer*



VINNOVA INFORMATION  
VI 2013:21

VINNOVA I SAMARBETE MED



ENTREPRENÖRSKAPS  
FORUM

**Titel:** OECDs utvärdering av Sveriges innovationspolitik - *En sammanställning av OECDs analys och rekommendationer*

**Författare:** Entreprenörskapsforum

**Serie:** VINNOVA Information VI 2013:21

**ISSN:** 1650-3120

**Utgiven:** November 2013

**Utgivare:** VINNOVA - Verket för Innovationssystem/Swedish Governmental Agency for Innovation Systems

---

## **VINNOVA stärker Sveriges innovationskraft för hållbar tillväxt och samhällsnytta**

VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet. Vår uppgift är att främja hållbar tillväxt genom att förbättra förutsättningarna för innovation och att finansiera behovsmotiverad forskning.

VINNOVAs vision är att Sverige ska vara ett globalt ledande forsknings- och innovationsland som är attraktivt att investera och bedriva verksamhet i. Vi främjar samverkan mellan företag, universitet och högskolor, forskningsinstitut och offentlig verksamhet. Det gör vi genom att stimulera ökat nyttiggörande av forskning, investera långsiktigt i starka forsknings- och innovationsmiljöer och genom att utveckla katalyserande mötesplatser. VINNOVAs verksamhet är även inriktad på att stärka internationell samverkan. Vi fäster stor vikt vid att samspela med andra forskningsfinansierare och innovationsfrämjande organisationer för större effekt. Varje år investerar VINNOVA drygt 2 miljarder kronor i olika insatser. VINNOVA är en statlig myndighet under Näringsdepartementet och nationell kontaktmyndighet för EU:s ramprogram för forskning och utveckling. Vi är också regeringens expertmyndighet inom det innovationspolitiska området. VINNOVA bildades 1 januari 2001. Vi är drygt 200 personer och har kontor i Stockholm och Bryssel. Generaldirektör är Charlotte Brogren.

I publikationsserien VINNOVA Information publiceras informations- och presentationsmaterial som beskriver VINNOVAs verksamhet. Det kan röra sig om programskrivningar, projektkataloger, seminariedokumentation, verksamhetsberättelser etc. I denna serie kan även strategiskt viktiga remissvar, regeringsuppdrag, verksamhetsplanering eller andra dokument som återger VINNOVAs synpunkter och policymässiga ställningstaganden förekomma.

---

I VINNOVAs publikationsserier redovisar bland andra forskare, utredare och analytiker sina projekt. Publiceringen innebär inte att VINNOVA tar ställning till framförda åsikter, slutsatser och resultat. Undantag är publikationsserien VINNOVA Information där återgivande av VINNOVAs synpunkter och ställningstaganden kan förekomma. VINNOVAs publikationer finns att beställa, läsa och ladda ner via [www.VINNOVA.se](http://www.VINNOVA.se). Tryckta utgåvor av VINNOVA Analys och Rapport säljs via Fritzes, [www.fritzes.se](http://www.fritzes.se), tel 08-598 191 90, fax 08-598 191 91 eller [order.fritzes@nj.se](mailto:order.fritzes@nj.se)

VINNOVA's publications are published at [www.VINNOVA.se](http://www.VINNOVA.se)

# **OECDs utvärdering av Sveriges innovationspolitik**

*Sammanställning av OECDs analys  
och rekommendationer*



# Innehållsförteckning

Förord	5
Sammanfattning	6
1 Inledning	7
2 OECD om Sveriges framtid	8
3 Sveriges styrkor och svagheter enligt OECD	9
4 Vilka är hoten mot Sverige enligt OECD?	10
5 Vilka är de svenska möjligheterna enligt OECD?	11
6 Utgångspunkten för OECDs rekommendationer till Sverige	12
7 Det svenska innovationssystemet måste förbättras, manar OECD	14
8 Ägarskatter och statligt riskkapital behöver reformeras enligt OECD	16
9 Slå vakt om humankapitalet i Sverige	17
10 Öka innovationskraften i svenskt näringsliv	18
11 Ökad excellens i universitetssektorn	20
12 Fortsätt stärka industriforskningsinstituterna	21
13 Utveckla den regionala innovationsstrategin i samklang med den nationella	22
14 Stärk den offentliga sektorns egen innovativa verksamhet	23
15 Internationalisera den svenska innovationspolitiken	25

---



## Förord

---

OECD har på regeringens uppdrag genomfört en genomgripande översyn av den svenska innovationspolitiken. Rapporten överlämnades till Sverige i november 2012. OECD pekar på vikten av att Sverige fortsätter att agera strategiskt och långsiktigt för att även fortsättningsvis vara ett av de länder i världen med det mest gynnsamma innovationsklimatet. I rapporten tar OECD ett helhetsgrepp på den svenska innovationspolitiken och betonar betydelsen av att alla politikområden och politiknivåer samspelar för att innovationssystemet ska vara konkurrenskraftigt. Det gäller såväl den nationella och regionala nivå som EU-politiken. OECD ger också Sverige ett antal värdefulla rekommendationer för att ytterligare stärka det svenska innovationsklimatet.

För ett litet land som Sverige är det särskilt betydelsefullt med utvärderingar gjorda med ett utifrån- och inperspektiv. VINNOVA vill framföra ett varmt tack till Entreprenörskapsforum som har gjort en svensk sammanställning av rapporten.

*Maria Dahl Torgerson*

VINNOVA

OECD har genomfört en utvärdering av den svenska innovationspolitiken och förutsättningarna för att ytterligare stärka möjligheterna till en dynamisk och innovationsdriven utveckling av svensk ekonomi. Syftet med denna rapport är att sammanfatta de huvudsakliga slutsatserna av rapporten och peka på de områden som enligt OECDs bedömning är i särskilt behov av ekonomisk-politiska reformer. OECD:s analys spänner över flera olika policyområden och landar i bedömningen att ett mer holistiskt grepp måste tas på innovationspolitiken för att fullt ut realisera potentialen i det svenska innovationssystemet. Rapporten, som är en sammanställning av OECDs analys, speglar inte nödvändigtvis Entreprenörskapsforums syn på hur innovationspolitiken ska utformas.

*Pontus Braunerhjelm*

Entreprenörskapsforum

## Sammanfattning

---

OECD pekar i sin utvärdering av Sveriges innovationspolitik på en rad möjliga förstärkningar som omfattar ett flertal områden. Entreprenörskapforums bedömning är att ett tillvaratagande av Sveriges fulla innovationspotential förutsätter att reformer som sträcker sig utanför den mer snävt definierade näringspolitiken genomförs. Även infrastruktur, forskning, skatter, utbildning och universitetens organisation och inriktning bör ingå i en samlad strategi för att öka Sveriges innovations- och utvecklingskraft och göra Sverige attraktivt för nydanande verksamheter. Inom offentlig sektor bör tydliga incitamentsstrukturer skapas som främjar innovation. En fortsatt dialog med OECDs arbetsgrupp avseende implementering och framtida policy förändringar rekommenderas.



# 1 Inledning

---

OECDs utvärdering av Sveriges innovationspolitik *OECD Reviews of Innovation Policy: Sweden 2012* är en del i en serie som organisationen gör beträffande olika länders innovationssystem. Utvärderingen beställdes av Näringsdepartementet senvåren 2011 och redovisades i slutet på november 2012. Den definitiva rapporten publicerades i början på februari 2013.

Studiens syfte är att ge en heltäckande förståelse av de nyckelelement, relationer och dynamik som formar Sveriges innovationssystem och vilka möjligheter regeringen har för att utveckla detta system. Uppgiften kan brytas ned i tre delar:

- Att ge en oberoende och jämförande utvärdering av Sveriges Nationella Innovationssystem (NIS, National Innovation System).
- Rekommendera förbättringar av innovationssystemet.
- Att erbjuda evidensbaserade rekommendationer för förbättring av regeringens politik, grundade i erfarenheter från andra OECD-länder.

Studien är 270 sidor och har genomförts av en grupp från OECD under ledning av Gernot Hutschenreiter, som tillsammans med Michael Keenan, Alistair Nolan och Michael Stampfer genomfört arbetet. Denna redovisning är en sammanställning av rapportens viktigaste analyser och rekommendationer. I arbetet med att omsätta OECDs rekommendationer måste givetvis hela rapportens framställning utgöra underlaget.

## 2 OECD om Sveriges framtid

---

Nyckeln till Sveriges framtid är enligt OECDs analys innovation, vilket också har varit fallet historiskt sett. OECD hänvisar också till att den offentliga upphandlingen har varit en viktig del i Sveriges moderna industrihistoria, här nämns bl.a. ABB-Vattenfall och Ericsson-Televerket. Samarbetet mellan stat, stora företag och fackföreningar är en annan viktig pelare för Sveriges utveckling. Men Sverige kan inte vila på tidigare framgångar, utvecklingen i världen går snabbt framåt och utmaningarna är stora. Därför behöver Sverige ett vitalt och väl fungerande innovationssystem, vilket idag saknas enligt OECD.

Detta är OECDs övergripande bedömningen av Sverige, till detta kommer en SWOT-analys och rekommendationer baserade på analyser och evidens från hur en framgångsrik innovationspolitik fungerar i andra länder.

### 3 Sveriges styrkor och svagheter enligt OECD

---

Enligt OECD är Sveriges styrkor vår starka makroekonomiska ställning och vårt institutionella ramverk tillsammans med en hög livskvalitet och en stor jämlikhet. Till detta kommer en hög vetenskaplig nivå och en förnämlig industriell forskning med en god internationell närvaro.

Sveriges svagheter är enligt OECD:

- Brist på övergripande innovationspolitik
- Försämrade utbildning
- Med få undantag, blygsamma centers of excellence vid de svenska universiteterna
- Bristande kontakt mellan akademi och de mindre och medelstora företagen
- Svensk forskning tappar i ranking med avseende på citeringar och ledande publikationer, dock ligger Sverige fortfarande över världsgenomsnittet
- Problem med finansiering av innovationsprojekt
- En oklar regional innovationspolitik
- Bristande utvärdering

## 4 Vilka är hoten mot Sverige enligt OECD?

---

sin SWOT-analys räknar OECD upp nio olika hot mot Sveriges konkurrenskraft:

- Att upprätthålla en god produktivitet utveckling
- Att möta nya konkurrentländer som kan komma in på marknader och produktområden med högt förädlingsvärde
- Svårigheter att behålla vunna positioner, som exempelvis inom klinisk forskning
- Oförmåga att utnyttja vårt goda kunskapsläge och innovativa spetskompetens på den globala marknaden
- Svårigheter att överföra teknik mellan forskning och industri
- Oförmåga att stötta utvecklingen av nya industri- och tjänsteföretag
- Ökad internationell konkurrens för de svenska toppuniversiteterna
- Utflyttning av produktion och forskning i multinationella företag
- Den svenska trögheten i beslutsfattandet (i offentlig och politisk sektor)

## 5 Vilka är de svenska möjligheterna enligt OECD?

---

Enligt OECDs analys har Sverige följande möjligheter:

- Goda förutsättningar att dra nytta av globaliseringen
- En vetenskaplig stark akademisk kår av forskare
- Satsningar på större och starkare vetenskapliga centers vid Sveriges toppuniversitet
- Utvecklingen av mindre och nischade regionala högskolor tillsammans med industriforskningsinstitut
- Fortsatt internationalisering av forskningen, inklusive förmågan att attrahera utländska studenter och forskare
- Utvecklingen av en helomfattande (holistisk) innovationsstrategi, med engagemang i hela regeringen
- Insatser för att stärka de mindre och medelstora företagen
- Fortsatt utveckling av innovationer i tjänstesektorn
- Större sammantagna satsningar för att lösa samhällsutmaningar
- Efterfrågestyrd innovation
- Ökad offentlig satsning på innovationsupphandling

De möjligheter som OECD anger är alla av den natur att de kräver ökade insatser baserade på nya beslut och nya resurser, de är alltså inte en del av en pågående verksamhet som automatiskt kommer att ge goda resultat. De möjligheter som anges ska också ses som en provkarta snarare än en fullständig åtgärdslista. Hur dessa möjligheter kan realiseras framgår av OECDs konkreta rekommendationer, vilka redovisas nedan. Där återfinns också OECDs förslag till hur det svenska innovationssystemet bör utvecklas och förändras.

## 6 Utgångspunkten för OECDs rekommendationer till Sverige

---

Förvisso är Sverige en framträdande innovationsnation enligt OECDs rapport men på vissa viktiga områden är systemet ändå svagt. Detta exemplifieras med den högre utbildningen, som enligt OECD inte uppfyller de krav som bör ställas. Därtill behöver samarbetet mellan de stora universiteten och industriforskningsinstituterna förbättras. Här krävs både ett nytt samarbetsystem och incitament.

Sverige skulle med sin starka ekonomi och sitt välutvecklade samhälle och med en välfungerande offentlig sektor, kunna bli en förebild som innovationsnation konstaterar OECD. Sverige har ett antal strategiska uppgifter som måste genomföras för att vi ska kunna slå vakt om och utvecklas som tillväxtland med hög levnadsstandard. För att uppnå detta krävs enligt OECD:

- Att politiken utvecklar förutsättningar för ett näringsliv av världsklass med en infrastruktur som på alla områden håller högsta internationella standard, inklusive IT.
- Att Sverige kan förstärka nyttan från såväl de starka universiteten som den relativt lilla institutssektorn. Detta skulle öka Sveriges attraktionskraft och göra att vi skulle kunna behålla såväl svenska som multinationella företag.
- Att Sverige främjar internationaliseringen för att kunna ligga i framkant såväl vetenskapligt och teknologiskt som på innovationsområdet. Vi måste kunna attrahera de bästa studenterna, forskarna och företagen.
- Att vårt land tar till sig den moderna innovationspolitiken, inklusive tjänsteinnovation.

Som vägledande principer i att göra Sverige starkt inför framtiden anger OECD följande:

- 1 En bred ansats när det gäller innovationspolitik (på i stort sätt alla politikområden)
  - 2 Lyfta innovation på tjänsteområdet
  - 3 Ytterligare stärka den internationella öppenheten
-

- 4 Slå vakt om kvalitet, relevans och kritisk massa i den offentliga forskningen
- 5 Utveckla en effektiv politisk ledning av innovationspolitiken
- 6 Utveckla och förbättra utbildningssystemet

## 7 Det svenska innovationssystemet måste förbättras, menar OECD

---

Den offentliga sektorn i Sverige karaktäriseras av små departement och stora myndigheter. Detta gör en samordning mycket angelägen, påpekar OECD i sin rapport. Det är förvånande att innovationspolitiken prioriteras lågt av regeringen. Den Forsknings- och Innovationsproposition som regeringen lägger fram vart fjärde år har ett forskningsperspektiv på innovation (även i 2012 års regeringsförslag), påpekar OECD.

De små regeringsdepartementen saknar tillräcklig kompetens, menar OECD vidare, och de har inte heller tillräcklig förmåga att utvärdera och styra sina myndigheter. Samarbetet mellan departementen är också dålig ("a major concern"). Innovationsekonomin svaga ställning gäller till och med på Näringsdepartementet, påpekar OECD. En förstärkning av innovationspolitiken i den svenska regeringen måste dock starta med det Näringsdepartementet.

För att förbättra innovationssystemet rekommenderar OECD följande:

- En prioritering av innovationspolitiken i hela regeringens arbete. Ett sätt att göra detta, menar OECD, är att verkligen genomföra den nationella innovationsstrategin som Näringsdepartementet arbetat fram, och att hela regeringen måste ställa sig bakom denna.
  - Förbättra samarbetet på innovationspolitiken område mellan regeringens olika departement.
  - Inrätta ett Innovationspolitiskt Råd efter finsk förebild (med statsministern som ordförande).
  - Utvärdera och använda benchmarking, bl.a. från omvärlden, med ett betydligt bredare perspektiv på innovationspolitiken än idag.
  - Analysera och definiera innovationssystemets aktörer vad gäller roller och mål med verksamheten. Här hänvisar OECD till att ett antal andra länder gjort detta.
  - Övervinna fragmenteringen av offentlig sektors finansiering i innovationssystemet (sammanslagning av fonder och myndigheter).
-



- Initiera projekt med hög profil och med stora resurser, som skulle kunna bli förebilder och driva på innovationsutvecklingen i Sverige (typ LifeSciLab och ESS i Lund). Här hänvisar OECD till EU:s stora samhällsutmaningar.
- Etablera större center vid universiteten med större kritisk massa än idag och samtidigt öka samarbetet med omvärlden.
- Överväga att fördubbla VINNOVA:s årsbudget.

## 8 Ägarskatter och statligt riskkapital behöver reformeras enligt OECD

---

OECD anser att regeringen bör vidta ett stort antal åtgärder. Frågan om ägarskatter och statligt riskkapital är särskilt angelägna områden.

Baserad på en omfattande genomlysning av det svenska skattesystemet för ägande bör regeringen vidta vissa åtgärder. Bland annat föreslås skattelättnader för investeringar i tillväxtföretag och en förändrad beskattning av optioner ("stock options"). Ägarbeskattningen måste underlättas, och inte som idag, försvåra investeringar i tidiga skeden. Detta är OECDs huvudförslag på skatteområdet.

Det statliga riskkapitalet behöver reformeras, fokus bör ligga på tidiga skeden i företagets livscykel. Det måste finnas ett system som snabbt kan utvärdera ett företags behov av statligt riskkapital ("investment readiness"). Här föreslås ett "fond-i-fonds-system", vilket kan ge ett större engagemang från privata investerare.

## 9 Slå vakt om humankapitalet i Sverige

---

OECD rekommenderar Sverige att ytterligare utveckla humankapitalet som bas för vetenskap, teknologi och innovation. Visserligen har Sverige en god utbildningspolitik men utbildningsresultaten har försämrats i alla ämnen sedan mitten på 1990-talet. Vidare bör regeringen vidta fler åtgärder för att behålla och attrahera internationella talanger avseende både studenter och forskare.

OECDs rekommendationer gällande utbildning och forskning:

- Fortsatt fokus på den problematiska utvecklingen i grundskolan. Öka lärarnas ställning, förbättra studieresultaten, särskilt när det gäller matematik, teknologi och vetenskapliga ämnen.
- Följ upp den bristande matchningen mellan tillgång och efterfrågan på arbetsmarknaden, inte minst när det gäller tekniker.
- Främja kompetenstillförseln i mindre och högteknologiska företag.
- Följ upp och utveckla utbildningen i entreprenörskap.
- Främja universitetens internationalisering genom rekrytering av internationella toppkrafter. Jämför med Schweiz och aggressiviteten bland toppuniversiteterna i EU.
- Ta bättre hand om universitetens utländska studenter och forskare.

Det är angeläget att Sverige skärper sig väsentligt på utbildningsområdet för att klara sig i den globaliserade världen, anser OECD.

## 10 Öka innovationskraften i svenskt näringsliv

---

Sveriges företag måste förstärka sin förmåga att konkurrera på världsmarknaden framhåller OECD i analysen av vårt innovationssystem.

Som ett litet land med framgångsrika exportorienterade storföretag kan Sverige endast jämföras med Schweiz. De svenska storföretagen har emellertid fått en ny ägarstruktur med ett stort inflytande från multinationella företag som har sin hemvist i andra delar av världen. Det gör att den svenska företagsmiljön måste vara god för att storföretagen skall fortsätta och utvecklas i Sverige. Företagen ingår nu oftast i globala affärskedjor som lägger sin forskning och utveckling där möjligheterna är optimala. Tyvärr finns det inga exempel på att storföretag flyttar FoU-verksamhet till Sverige, vilket har skett i andra länder, påpekar OECD.

En starkare och en mer innovativ SME-sektor skulle göra Sverige mindre sårbart, skriver OECD och konstaterar samtidigt att Sverige är ett av få länder som saknar skattestimulans till FoU. Stora utmaningsdrivna program kan skapa en intressant miljö för företag.

I OECDs rekommendationer uppmanar Sverige att:

- Utveckla ett innovationssystem i världsklass (vilket vi saknar) för att både attrahera och behålla innovativa företag. Generella systemförändringar behövs, men också riktade satsningar.
- Använda alla tillgängliga medel "(all available means)" för att behålla de stora företagen och deras aktiviteter på både forsknings- och produktionssidan.
- Göra tillväxten av de små och medelstora företagen till huvudfokus i ett modernare och förstärkt innovationssystem. Det gäller både etablerade och nya företag. Marknadens misslyckande att finansiera FoU i dessa företag måste kompenseras.
- Överväga att öka FoU-finansieringen till SME-sektorn genom större VINNOVA-program och samarbete med akademien, vilket kan förbättra sektorns innovativa verksamhet.

- Införa FoU-stimulanser i form av skatterabatter, även här med fokus på SME-företag.
- Anlägga ett bredare perspektiv på innovation än enbart forskning och utveckling. Denna breddning kan exempelvis inkludera servicenäringen och de kreativa näringarna.
- Lyfta design som en viktig komponent i modern innovativ utveckling.

Detta är en skarp kritik som OECD framför och som syftar till att klargöra vilka åtgärder som måste vidtas för att vi ska klara oss i en framtida hårdnande internationell konkurrens.

## 11 Ökad excellens i universitetssektorn

---

Det är viktigt att Sverige stärker universitetssektorn, vi behöver förbättra förutsättningarna för en kritisk massa, mer excellens och mer relevans. Samtidigt noterar OECD att 60 procent av all statlig forskningsfinansiering går till fem universitet. Institutssektorn är liten i Sverige, med endast 3 procent av den statliga forskningsfinansieringen. OECD påpekar också att näringslivet är en liten finansiär av den akademiska forskningen och står bara för 4,5 procent, vilket är 2/3-delar av genomsnittet i OECD-länderna.

OECD framför kritik mot lärarundantaget som bl.a. innebär att offentliga medel används för innovation, delvis utan att universiteten vet till vad och inte kan kraftsamla. De nya innovationskontoren vid universiteten får också kritik av OECD, då dessa inte har den kritiska massa som behövs. OECDs rekommendationer är att:

- Förstärka universiteten och gör dem mer proaktiva i innovationssystemet. De bör bli mer utåtriktade, entreprenöriella och söka ett utökat samarbete med industrin, även med de mindre företagen.
- Stärka de regionala högskolorna genom specialisering, samtidigt som de stora universiteten får behålla sin ledande vetenskapliga roll. Detta bör ske tillsammans med institutssektorn, RISE.
- Låta universiteten få förstärkt autonomi, med en klar premie till dem som utvecklar sin excellens.
- Attrahera fler internationella toppforskare till de ledande universiteten.
- Ompröva lärarundantaget.
- Förstärka de strategiska forskningsprogrammen med större deltagande från näringsliv och institut. Särskilt SME-företag bör komma in i partnerskapen.
- Stärka samarbetet mellan universitet och näringsliv genom en betydligt större samverkan i undervisningen och rörlighet mellan sektorerna

## 12 Fortsätt stärka industriforskningsinstituten

---

Den svenska institutssektorn består av två delar. Den ena delen är myndigheter som FOI och VTI, medan den andra delen – industriforskningsinstituten – är behovsstyrd och hjälper till att utveckla näringslivet. Den sistnämnda har fått ökade statliga resurser och har därigenom kunnat växa och bli en viktigare del av det svenska innovationssystemet, konstaterar OECD.

Den affärsinriktade institutssektorn är i huvudsak organiserad genom holdingbolaget RISE och har 2100 anställda, varav en tredjedel är disputerade. Verksamheten har utvecklats genom ett trepartssamarbete där universitetssektorn ingår. Ett samarbete med The European Institute of Technology i en s.k. KIC med fokus på IKT-sektorn lyfts fram som ett föredöme.

Rekommendationerna från OECD:

- Konsolidera institutssektorn genom RISE och låta den växa förutsatt att den fokuserar på SME-sektorn.
- Undersöka möjligheten att slå samman institut och regionala högskolor om detta kan leda till starkare aktörer, med större fokus på tematiska områden.
- Slå vakt om och utveckla insatser som till låga kostnader kan göra det möjligt för näringslivet (SME) att investera i immateriella tillgångar, som design, marknadsföring, logistik och personal samt IPR (särskilt patent).

OECD lyfter institutens roll i det svenska innovationssystemet i olika sammanhang, och anser att de borde få en starkare roll både gentemot universiteten, men också användas för att utveckla SME-sektorn och stödja den forskning och utveckling som sker inom EU.

## 13 Utveckla den regionala innovationsstrategin i samklang med den nationella

---

Rapporten pekar på att den regionala utvecklingen är betydelsefull men även att den varierar kraftigt i landet vilket har lett till att södra Sverige har lättare att attrahera talanger och utnyttja möjligheter. Detta har underlättats av att Skåne och Västra Götaland har varit storregioner sedan slutet på 90-talet.

I de flesta OECD-länder har innovationspolitiken utvecklats utifrån de egna förutsättningarna i sina regioner, vilket inte har varit fallet fullt ut i Sverige. De strukturmedel från EU, som regionerna har haft tillgång till (genom Tillväxtverket) har inte utnyttjats för att stärka innovationsklimatet regionalt.

De flesta regioner i Sverige har en svag utveckling, konstaterar OECD. Ett skäl är att "bottom-up-initiativ" inte har haft möjlighet att göra sig gällande. Det saknas också en integrering av den nationella och den regionala innovationsstrategin.

Enligt OECD bör Sverige:

- Bättre utnyttja såväl nationella som EU-initiativ för att stärka sina regioner. Detta kan bara ske om den regionala kompetensen förbättras.
- Identifiera och utnyttja regionala aktörer vid sidan om universitet och högskolor. Detta skulle främja en starkare innovativ utveckling ute i landet.
- Stimulera en lärandeprocess ute i landets olika regioner. Utvärderingar bör göras annorlunda än idag och en internationell benchmarking bör också ske.

OECD föreslår inte direkt att storregioner inrättas, men indirekt antyder det. Skåne och Västra Götaland anvisas som förebilder. Den regionala utvecklingen i övrigt anser OECD vara svag, och hänvisar till att möjligheter inte tas tillvara, att lärandeprocessen inte utvecklats och att koppling till nationella strategier inte sker.

---



## 14 Stärk den offentliga sektorns egen innovativa verksamhet

---

På många ställen tar OECD i sin rapport upp det faktum att innovationssystemet i Sverige är relativt svagt. Vi har klarat oss hittills, men nu är det framtiden som måste tas tillvara. Flera avsnitt i rapporten berör just den egna offentliga verksamheten (statens och andra offentliga aktörer) och hur den kan stödja landets innovativa verksamhet i övrigt. (Sveriges FoU har minskat med nästan 1 procentenhet av BNP på dryga 10 år. Allt i privat sektor)

Den offentliga innovationsagendan i Sverige fokuserar alltför snävt på forskning och utveckling vilket innebär att man är miste om dynamiken i samhället och även förlorar möjligheten att utveckla den offentliga sektorn.

Den offentliga sektorn är en stor leverantör av tjänster i samhället som bör stärkas och bli effektivare genom en större innovativ ansats. Mer behöver göras från statens sida för att förstå sambandet och samspelet mellan offentlig och privat verksamhet. OECD hänvisar till, det för ett år sedan inrättade, Innovationsrådet som ska komma med en verksamhetsredovisning sommaren 2013.

OECD ifrågasätter också varför Sverige inte haft mer fokus på social innovation. Nu utvecklas dock en sådan verksam under ledning av KK-stiftelsen, vilket har lett fram till ett Råd för social innovation på Malmö Högskola.

OECDs råd till regeringen:

- Bredda innovationsagendan till att omfatta offentlig sektor och social innovation. Fokus idag är för mycket på FoU och affärsutveckling i näringslivet, och det perspektivet måste vidgas.
- Utveckla instrument för att mäta innovationsgraden i offentlig sektor.

- Utveckla och våga genomföra experiment i offentlig sektor för att främja innovationsutvecklingen.
- Säkerställa att innovationer i offentlig sektor når ut till regioner och kommuner samt att erfarenheter sprids mellan regioner.
- Utveckla affärsmodeller för uthållig social innovation med hjälp av internationella erfarenheter.

OECD manar regeringen till ett lärande och en utveckling av den offentliga sektorns medverkan i innovationsagendan, både för egen del och för landet i övrigt. På flera ställen påpekar OECD att verksamheten i regeringen är alldeles för ”stuprörslig”. Det finns ett stort behov av att bredda verksamheten och att se helheten.

## 15 Internationalisera den svenska innovationspolitiken

---

Sverige är redan idag mycket väl internationaliserat, konstaterar OECD, samtidigt betonar rapporten att den internationella kopplingen idag betyder mycket mer än tidigare, särskilt för små länder som Sverige. Ny kunskap produceras utanför landets gränser - mer än 99 % av all världens FoU sker utanför Sverige.

Det är dock inte bara tillgången till kunskap och teknikutveckling som är viktig, utan också förmågan att attrahera såväl kompetens som utländska investeringar till Sverige. Tyvärr har de mindre och medelstora företagen i vårt land en bristfällig internationell uppkoppling, en brist som Sverige delar med många andra länder. I analysen får Exportrådet en uppskattning för insatser gentemot SME-företag, men i övrigt är de offentliga insatserna ganska små, menar OECD.

I motsats till Tyskland, och en del andra länder, saknar Sverige en övergripande internationell strategi för forskning och innovation.

OECD rekommenderar den svenska regeringen att:

- Överväga att utveckla en konkret internationell strategi för FoU och innovation. En sådan måste knyta ihop de idag existerande internationella samarbetena och även stärka dessa.
  - Överväga att också ta fram en konkret strategi gentemot EU vad gäller forskning och innovation. Denna borde bli en del av den övergripande internationella strategin, men måste ha i fokus den ökande roll som EU spelar för den svenska innovationsutvecklingen.
  - Utveckla handfasta vägar att intensifiera internationaliseringen av de svenska små och medelstora företagen. Detta är en mångfasetterad fråga, som kräver ett engagemang från många myndigheter.
  - Stärka kontakterna med både etablerade och nya globala innovationscentra. Det gäller Asien och andra snabbväxande ekonomier, men Sverige får inte glömma bort vikten av starka band med Europa och Nordamerika.
-

OECD bedömer Sveriges internationalisering idag som god, med undantag för SME-företagen (där huvuddelen av de nya jobben skapas). Men OECD varnar inför framtiden. De 20 största ”svenska” företagen har lika mycket FoU-verksamhet utanför Sverige som i vårt land. Därtill kommer att en tredjedel av näringslivets FoU, som sker i Sverige, görs av utlandsägda företag.

# VINNOVAs publikationer

November 2013

För mer info eller för tidigare utgivna publikationer se VINNOVA.se

## VINNOVA Analys

### VA 2013:

- 01 Chemical Industry Companies in Sweden
- 02 Metallindustrin i Sverige 2007 - 2011
- 03 Eco-innovative Measures in large Swedish Companies - An inventory based on company reports
- 04 Gamla möjligheter - Tillväxten på den globala marknaden för hälso- och sjukvård till äldre
- 05 Rörliga och kopplade - Mobila produktionssystem integreras
- 06 Företag inom miljötekniksektorn 2007-2011
- 07 Företag inom informations- och kommunikationsteknik i Sverige 2007 - 2011
- 08 Snabbare Cash - Effektiv kontanthantering är en tillväxtmarknad
- 09 Den svenska maritima näringen - 2007 - 2011
- 10 Long Term Industrial Impacts of the Swedish Competence Centres
- 11 Summary - Long Term Industrial Impacts of the Swedish Competence Centres. *Kortversion av VA 2013:10*
- 12 Företag inom svensk gruv- och mineralindustri 2007-2011
- 13 Innovationer och ny teknik - Vilken roll spelar forskningen
- 14 Företag i energibranschen i Sverige - 2007-2011
- 15 Sveriges deltagande i sjunde ramprogrammet för forskning och teknisk utveckling (FP7) - Lägesrapport 2007-2012. *Finns endast som PDF*
- 16 FP7 and Horizon 2020. *Finns endast som PDF*

## VINNOVA Information

### VI 2013:

- 01 Branschforskningsprogrammet för skogs- & träindustrin - Projektkatalog 2013
- 02 Destination Innovation- Inspiration, fakta och tips från Ungas Innovationskraft
- 03 Inspirationskatalog - Trygghetsbostäder för äldre
- 04 Challenge-Driven Innovation - Societal challenges as a driving force for increased growth. *För svensk version se VI 2012:16*
- 05 *UTGÅR, ersätts av VI 2013:14*
- 06 Årsredovisning 2012
- 07 Trygghetsbostäder för äldre - en kartläggning. *Finns endast som PDF*
- 08 Äldre entreprenörer med sociala innovationer för äldre - en pilotstudie kring en inkubatorverksamhet för äldre. *Finns endast som PDF*
- 09 Fixartjänster i Sveriges kommuner - Kartläggning och samhällsekonomisk analys. *För kortversion se VINNOVA Information VI 2013:10*
- 10 Sammanfattning Fixartjänster i Sveriges kommuner - Kartläggning. *kortversion av VINNOVA Information VI 2013:09*
- 11 New Paths to Innovation - VINNOVA Sweden's innovation agency
- 12 *UTGÅR, ersätts av VI 2013:19*
- 13 När företag och universitet forskar tillsammans - Långsiktiga industriella effekter av svenska kompetenscentrum
- 14 Innovationer på beställning - en möjlighet till förnyelse och utveckling
- 15Handledning - för insatser riktade mot tjänsteverksamheter och tjänsteinnovation
- 16 Att efterfråga innovation - förberedelseprocessen
- 17 Innovationer på beställning - tidning pm att efterfråga innovationer i offentlig sektor

- 18 Din kontakt i EU:s forsknings- och innovationsprogram
- 19 Arbetar du inom offentlig sektor och brinner för innovationsfrågor? - VINNOVA är Sveriges innovationsmyndighet och arbetar för att offentlig sektor ska vara drivkraft för utveckling och användning av innovationer
- 20
- 21 OECDs utvärdering av Sveriges innovationspolitik - En sammanställning av OECDs analys och rekommendationer.

## **VINNOVA Rapport**

### **VR 2013:**

- 01 Från eldsjälssdrivna innovationer till innovativa organisationer - Hur utvecklar vi innovationskraften i offentlig verksamhet?
- 02 Second International Evaluation of the Berzeli Centra Programme
- 03 Uppfinningars betydelse för Sverige - Hur kan den svenska innovationskraften utvecklas och tas tillvara bättre?
- 04 Innovationslussar inom hälso- och sjukvården - Halvtidsutvärdering
- 05 Utvärdering av branschforskningsprogrammen för läkemedel, bioteknik och medicinteknik
- 06 Vad ska man ha ett land till? - Matchning av bosättning, arbete och produktion för tillväxt
- 07 Diffusion of Organisational Innovations - Learning from selected programmes
- 08 Second Evaluation of VINN Excellence Centres - BiMaC Innovation, BIOMATCELL, CESC, Chase, ECO2, Faste, FunMat, GigaHertz, HELIX, Hero-m, iPACK, Mobile Life, ProNova, SAMOT, SuMo & Wingquist. *Finns endast som PDF*
- 09 Förkommersiell upphandling - En handbok för att genomföra FoU-upphandlingar
- 10 Innovativa kommuner - Sammanfattning av lärdomar från åtta kommuner och relevant forskning

**Miljö - allas ansvar**

Privatpersoner, företag och myndigheter

- alla behöver samverka för en bättre framtida miljö.

E-Print i i samarbete med VINNOVA,

tar ansvar för en miljövänlig trycksaksproduktion.

Gemensamt nyttjar vi modern produktionsteknik och miljövänliga

insatsvaror i vår strävan att minimera miljöpåverkan.

Vårt miljöarbete har hög prioritet och utvecklas kontinuerligt.



341 865  
Tryckt hos E-Print AB



**VINNOVA stärker Sveriges innovationskraft**

POST: VINNOVA SE-101 58 Stockholm    BESÖK: Mäster Samuelsgatan 56  
+46 (0)8 473 3000    VINNOVA@VINNOVA.SE    VINNOVA.SE